

Møtebok

Arkivref: 2013/163-7 / 482		Saksbehandler: Sylvi Katrin Brandsæther
Saksnr: 11/13	Styre: Områdestyret for Nordland	Møtedato: 14.05.2013

Hoffmannselva kraftverk, Tennvasselva kraftverk og Svartvasselva kraftverk i Hamarøy kommune.

Saksdokumenter:

1	21.01.2013	Sweco Norge AS	I	Informasjon ang. reindrift i forbindelse med utbygging av Hoffmannselva kraftverk Hamarøy kommune.
2	12.02.2013	Sweco Norge AS	U	Informasjon ang. reindrift i forbindelse med utbygging av Hoffmannselva kraftverk Hamarøy kommune.
3	04.03.2013	Norges vassdrags- og energidirektorat	I	Flere søkere - søknader om tillatelse til å bygge tre småkraftverk i Hamarøy kommune, Nordland fylke - høring.
4	09.04.2013	Fylkesmannen i Nordland	I	Uttalelse til konsesjonssøknader for tre småkraftverk - Tennvasselva, Hoffmannselva og Svartvasselva - Hamarøy. Kopi
5	19.04.2013	NVE	U	Forespørsel om utsatt høringsfrist
6	22.04.2013	NVE v/Carlsen Tor	I	Forespørsel om utsatt høringsfrist
7	29.04.2013		S	Hoffmannselva kraftverk, Tennvasselva kraftverk og Svartvasselva kraftverk i Hamarøy kommune.

Saksframstilling:

I brev av 04.03.13 legger NVE ut søknader om å bygge tre vannkraftverk i Hamarøy ut på høring. Alle tre kraftverk ligger innenfor Ståjggo-Hábmer reinbeitedistrikt.

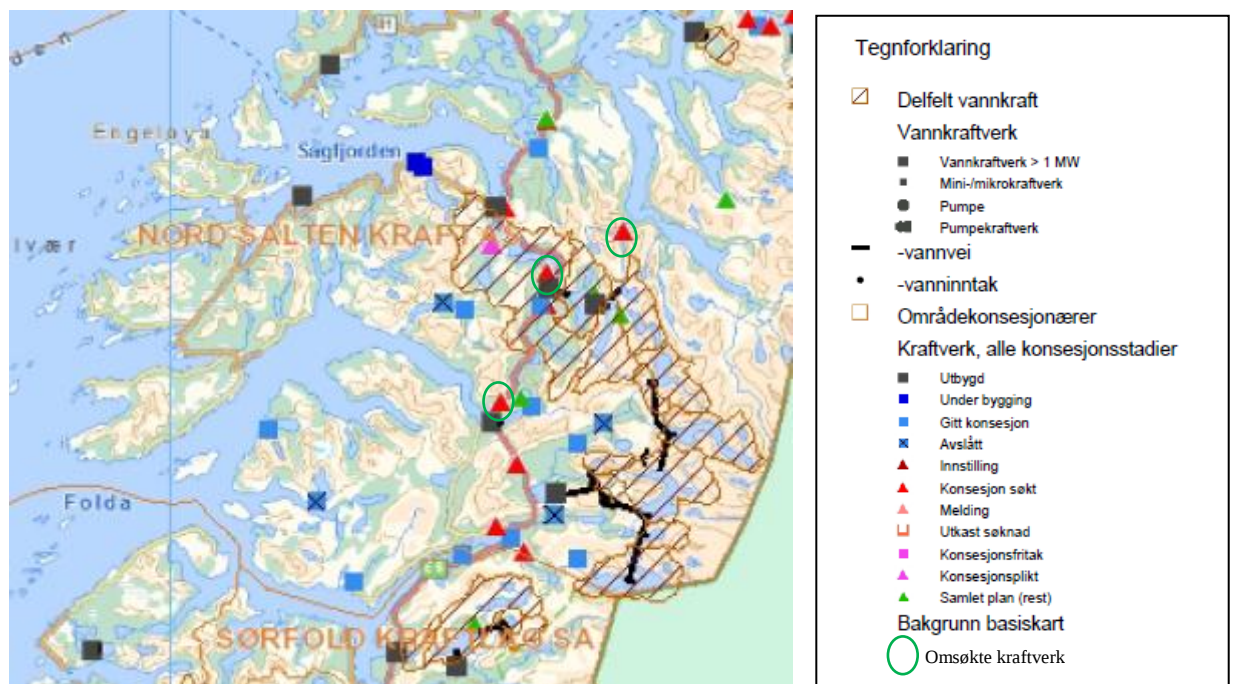
Ståjggo-Hábmer rbd har 6 siidaandeler og et øvre reintall på 1800 dyr i vårflokk fastsatt av Reindriftstyret i 2011.

Distriktets vinterbeiteområder ligger i vest i kystområdene i Hamarøy og Steigen, mens sommerbeitene grovt sett ligger øst i Tysfjord, Hamarøy og Sørfold i fjellområdene fra svenskegrensen og vestover til terrenget brekker ned mot fjordbotnene i disse tre kommunene. I dette området mellom høg fjell og fjord, som utgjør distriktets vår- og høstland, er det mye lier med dalganger i vekslende retninger og selvfølgelig svært mange større og mindre vannfall. Området er svært sentralt for distriktet da det er i bruk både vår og høst. Kalvings- og pregingsområdene ligger her, og særlig i snørike år eller i år med sein snøsmelting vil reinen kunne gå lenge i disse områdene før den trekker opp mot sommerbeitene i høg fjellet i øst.

Ståjggo- Hábmer reinbeitedistrikt har svært mange kraftutbygginger innenfor sine områder. Det er som kjent i utgangspunktet et konfliktpotensial mellom reindrift og vannkraftutbygging, men det som er særlig bekymringsfullt når det gjelder Ståjggo-Habmer er at deres vår- og høstområdet, pga sin terrengmessige beskaffenhet, er massivt utbygget av vannkraftanlegg allerede. En oversikt over omfanget viser:

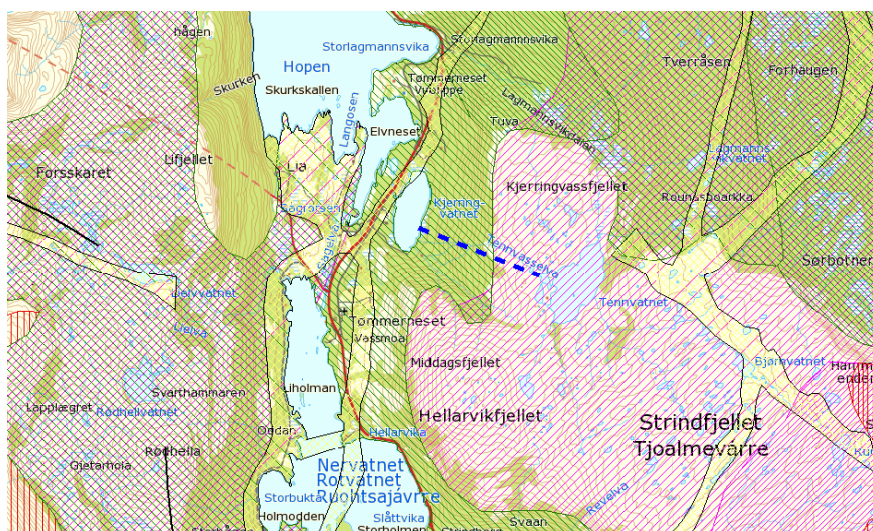
Sagfossen kraftverk - Utbygd
 Rekvatn kraftverk - Utbygd
 Slunkajavvre kraftverk - Utbygd
 Kobbelvutbyggingen (Reinoksvatn, Livse, Linna, Forsvatn) – Utbygd
 Storå kraftverk – Under bygging
 Forsanvatnet kraftverk – Under bygging
 Storvatnet kraftverk – Under bygging
 Lisjvasselva kraftverk – Gitt konsesjon
 Raukforsen kraftverk – Gitt konsesjon
 Baggforsen kraftverk – Gitt konsesjon
 Salhuselva kraftverk – Gitt konsesjon
 Nedre Russvik kraftverk – Gitt konsesjon
 Sommersethelva kraftverk – Gitt konsesjon
 Femtevasselva kraftverk – Gitt konsesjon
 Styrkesneselva kraftverk – Gitt konsesjon
 Svartvasselva kraftverk – Søkt
 Hoffmannselva kraftverk – Søkt
 Tennvasselva kraftverk – Søkt
 Kobbskarelva kraftverk – Søkt
 Makvasselva kraftverk – Vedtatt konsesjonspliktig
 Røtelva kraftverk – Vedtatt konsesjonspliktig

I tillegg til å vurdere det enkelte vannkraftprosjekt vil det bli særdeles viktig og vurdere konsekvenser av den samlede belastning som inngrepene representerer. Se den arealmessige fordelingen av kraftverk på kart under (Kilde: NVE Atlas)



Tennvasselva kraftverk (6,6 GWh middelårsproduksjon):

- Regulering: 1 m. høy og 25 m. lang fylling av sprengstein uten manøvrering.
Inntak: På kote 345 i kulp ca 300 m. nedstrøms utløpet.
Vannvei: Vannveien legges veiløst. 680 m. rør med diameter 0,6 m. klamret til fjell + 580 m. rør lagt på betongfundament. Fylles over i partier.
Kraftstasjon: På kote 15 v/Kjerringvatn. Peltonturbin.
Vei: 300 m. permanent vei m/kryssing av elva + midlertidig kjøring i anleggstiden opp til kote 25.
Nett: Tilknyttet eksisterende linje med jordkabel på ca 100 m.



Reindrift i området:

Som nevnt ligger influensområdet til tiltaket i et område som er svært sentralt for Ståjggo-Håbmer reinbeitedistrikt. Som det framgår av reindrifens arealbrukskart er området vår- og høstbeiter, med kalvingsområder i umiddelbar nærhet. Dette vil komme i konflikt med anleggsperioden og vedlikeholdsperioder ved det planlagte kraftverket. Det er ingen trekk- og flyttveier som er direkte berørt av tiltaket, men det er uheldig at tiltaket er tenkt gjennomført med rørgater i dagen.

Reindriftsforvaltningen mener at konsekvensutredningen som Sweco AS har gjennomført for reindrift er mangelfull og blir således misvisende i sine konklusjoner.

Vi viser til Forskrift om konsekvensutredninger vedlegg III om rammer for krav til innhold i konsekvensutredningen hvor det heter i punkt 3, 4. ledd:

«Når flere utbyggingstiltak i et område samlet kan få vesentlige virkninger skal tiltakets kumulative karakter i forhold til andre gjennomførte og planlagte tiltak i utbyggingstiltakets influensområde vurderes. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistrikt vurderes.»

Disse vurderingene er ikke gjort, selv om omfanget av utbygginger og andre inngrep i området skulle tilsi at vurdering av samlet belastning/sumvirkninger er høyst påkrevet.

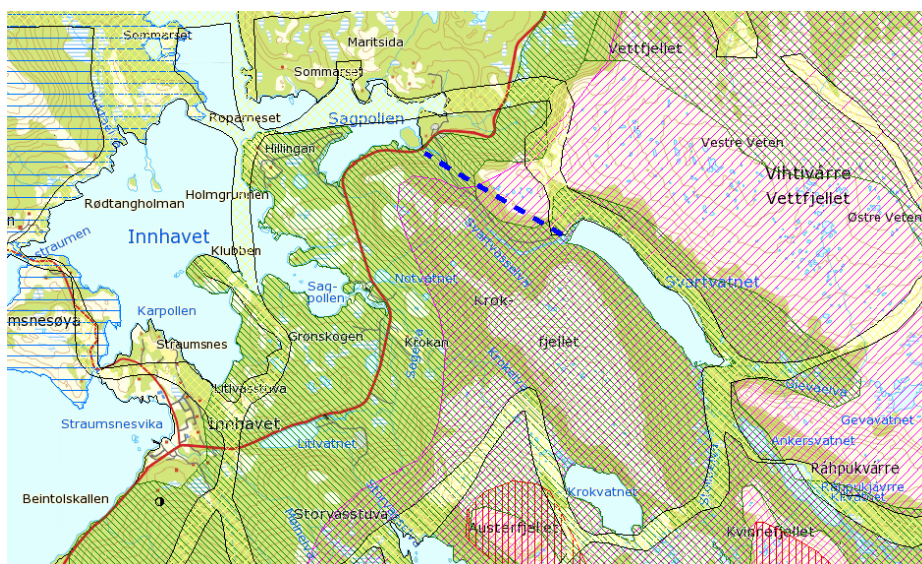
Swecos konsekvensutredning konkluderer med at influensområdet har **Middels verdi** for reindriften og at konsekvensene av tiltaket et **Liten negativ**.

Reindriftsforvaltningen mener at Ståjggo-Håbmer reinbeitedistrikt sannsynligvis har kommet til en smerteterskel når det gjelder kraftutbygginger i sine vår- og høstområder. I tillegg til de utbygginger som er gjennomført og som er under bygging ligger det hele 8 konsesjoner klar for

utbygging i distriktet. De samlede konsekvensene er ikke utredet, og det er nå stor grunn til å la føre var-prinsippet komme til anvendelse slik at reindriftens tålegrenser ikke blir overskredet.

Svartvasselva kraftverk (14,4 GWh middelårsproduksjon):

- Regulering: 1m. høy og 40 m. lang terskel m/lukebygg.
Inntak: Ved utløpet av Svartvatnet på kote 134.
Vannvei: Nedgravd rør på 150 cm i diameter langs eksisterende traktorvei ca 1900 meter. Det vil være behov for sprenging på en stor del av strekningen.
Anleggsvei: Eksisterende traktorvei rustes opp til vegklasse 3.
Massedeponi: Det meste av massene fra rørgatetraseen skal brukes til opprusting av veien. Rensen vil bli anlagt i et midlertidig deponi på ca 1.5 daa ved adkomstveien til kraftstasjonen.
Kraftstasjon: På kote 14 rett ved E6. Ny adkomstvei ca 150 m.
Nett: Tilknyttet eksisterende linje med jordkabel på ca 2500 m.



Reindriften i området:

Influensområdet er sentralt i Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt, og ligger inne i distriktets kalvingsland. Dette er særlig konfliktfyllt i anleggstiden og i perioder med vedlikehold av anlegget. I tillegg ligger tiltaket tett inntil en av reindriftenes flyttleier i området. Etter Reindriftenlovens § 22 har flyttleier et særlig vern mot stenging som følge av tekniske inngrep og/eller forstyrrelser. Både kalvingsområder og flyttleier er særverdiområder i reindriften, og terskelen for å forrige disse områdene må være høy. Dersom man gjennom forstyrrelser og anleggsvirksomhet vil komme til å stenge flyttleia må dette omsøkes til Landbruks- og matdepartementet.

Søknaden fra Tinfos AS omtaler reindrift som om det er et tema som har vært konsekvensutredet, men KU-reindrift er ikke vedlagt og det er heller ikke oppgitt kildehenvisninger som tilsier at uavhengig KU er gjennomført.

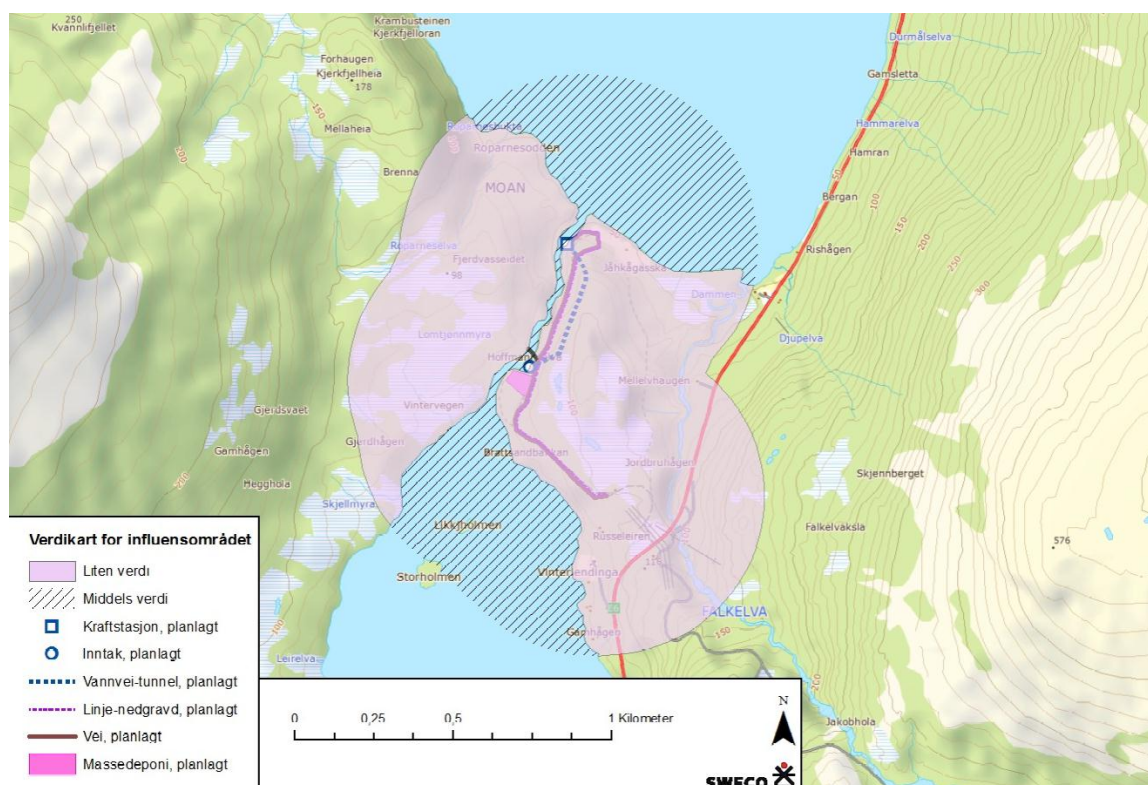
Det konkluderes med at samlet konsekvens av tiltaket for reindriften er **Liten negativ**. Reindriftenforvaltningen oppfatter det som svært lite tillitsvekkende at en tiltakshaver oppgir en konsekvensgrad i konsesjonssøknaden som verken er utredet eller reindriftenfaglig begrunnet.

Søknaden for Svartvasselva er på samme måten som søknaden for Tennvasselva mangelfull når det gjelder å vurdere den samlede belastning/sumvirkningen av inngrepene.

Hoffmannselva kraftverk (16,8 GWh middelårsproduksjon):

- Regulering: 2 – 3 m. høy og 45 m. lang betongterskel med overløp ved utløpet av vannet. Neddemmet areal ca 8000 m².
- Inntak: Ved terskeldammen på kote 70.
- Vannvei: 490 m. rør i tunell med diameter 200 cm.
- Kraftstasjon: Ved utløpet av Hoffmannselva på østsiden på kote 44.
- Vei: Gammel skogsbilvei og tursti fra Falkelv transformatorstasjon og fram til kraftstasjonen opprustes/bygges til anleggsvei. Sprenging og fylling langs traseen. Masser fra tunelldriften anvendes i veien.
- Massedeponi: Tunelldriften genererer ca 20000 m³ løsmasser. Ca 6500 m³ anvendes til anleggsveien og resten 13500m³ anlegges i deponi sør for inntaket.
- Nett: Jordkabel på ca 1200 m. til Falkelv transformatorstasjon.

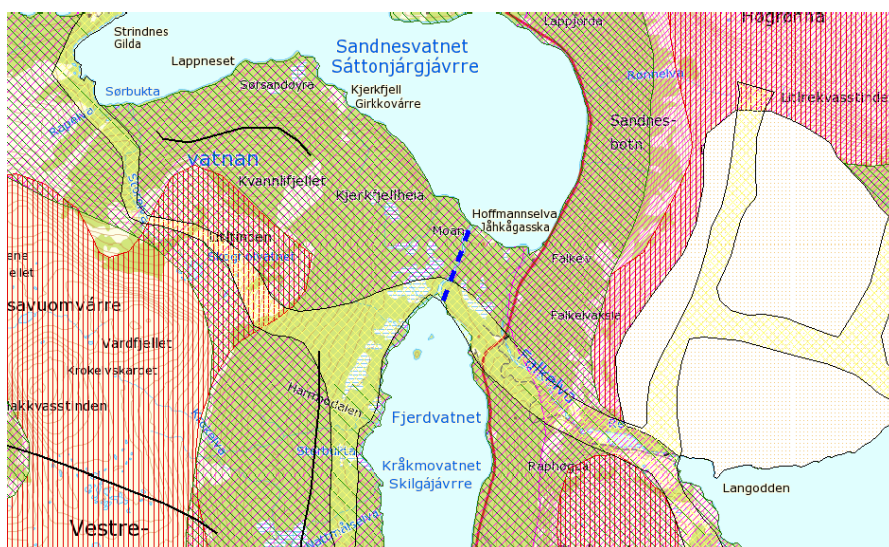
Kartet under viser kraftverkets beliggenhet mellom Fjerdevannet og Sandnesvannet med trasé for anleggsvei og rørgate. Samt lokalisering av terskel, massedeponi og kraftstasjon.



Reindriften i området:

Som nevnt er området sentralt i Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt, og brukes både vår og høst. På eidet mellom Fjerdevatn og Sandnesvatn ligger en flyttlei for rein som vil bli berørt av tiltaket både gjennom terskel, dammen, massedeponi og anleggsveien. I tillegg til at flyttleia vil være stengt i anleggstiden vil alle de tekniske inngrepene trolig medføre permanent stenging.

Stenging av flyttleier er ulovlig i henhold til Reindrifftslovens §22. Omlegging av flyttlei, permanent eller midlertidig kan omsøkes til Landbruks- og matdepartementet.



Nord-Norsk Småkraft AS skiver i sin konsesjonssøknad at tiltaket er vurdert til å gi **Middels negative konsekvens** for samiske interesser. Det er imidlertid ikke foretatt noen uavhengig konsekvensutredning etter KU-forskriften til tross for at tiltaket direkte berører en flyttlei og til tross for at området har svært høyt antall konsesjoner fra tidligere. Det vises til at man har rettet henvendelse til Reindrifftsforvaltningen for å få reindrifftsinformasjon, men at slik informasjon ikke er mottatt. Reindrifftsforvaltningen sendte 12.02.13 informasjon slik anmodet om til utreder Sweco AS. Brev av 12.02.13 vedlegges saksframlegg og møtebok/Områdestyrets vedtak.

Reindrifftsforvaltningens vurdering:

Generelt:

Når man skal vurdere områdenes verdi som reindrifftsareal er det to hovedfaktorer som vil bli avgjørende. Det ene er det konkrete områdets bruksverdi og egnethet til reindrift, og det andre er den øvrige tilgangen på tilsvarende områder innenfor reinbeitedistriktet. Reindrifftsforvaltningen understreker at det er viktig å gjøre vurderingene i langsiktige perspektiver da beitene har lang reproduksjonstid og bruken også avhenger av variasjoner i tilgjengelighet/klima.

Ståjggo-Håbmer reinbeitedistrikt har i utgangspunktet brukbar tilgang på vårområder. Distriktet har vedtatte beitetider på vinterbeitene ved kysten i Steigen og Hamarøy kommune.

Vinterbeitesonene her skal forlates innen 15. april, og i snørike vintre eller vår med sein snøsmelting kan det være derfor være knapt med områder å beite med rein. Dalgangene ved fjordene vil vanligvis bli relativt tidlig snøfrie og reinen trekker herfra etter snøkanten og beitetilgangen opp mot sommerbeitene i fjellet. Det er dermed disse områdene som også utgjør Ståjggo-Håbmers kalvingsland. Kalvingsland er definert som særverdiområde i reindrifften fordi reinen i tiden på året er svært sårbar for forstyrrelser. Kalvetunge og kalvende simler, samt kalvsimler i pregingstiden vil ved forstyrrelse kunne forlate kalven. I tillegg til at dette er en dyrevernmessig problemstilling, er det selvfølgelig en utfordring som vil forringe reindrifftsproduksjon.

Utfordringen som reindrifften i Ståjggo-Håbmer nå står overfor er en mengde større og mindre inngrep i denne vårsonen mellom kyst og fjell. Vannkraftutbygging gjennom ny

anleggsvirksomhet og gjennom drift og vedlikehold av eksisterende anlegg bidrar sterkt til den beitefragmentering og de forstyrrelser som distriktet nå opplever i disse områdene.



Kartet viser vårområdene til Stájjgo-Hábmer reinbeitedistrikt med grønn skravur.

Tett grønn skravur er **Vårbeite 1** som er tidlig vårbeite og kalvingsland.

Åpen grønn skravur er **Vårbeite 2** som er oksebeiteland og øvrig vårland. Simler med kalv kan trekke inn i disse områdene seinere på våren.

Reindrifftsforvaltningen viser til regional plan for små vannkraftverk (vedtatt av Fylkestinget 20.02.12) som i kapittel 9.11 legge føringer for verdisetting av reindriftenes areal og vurderinger som skal gjøres som følge.

Vårbeite 1, parringsland, luftingsområder, flytt- og trekkveier, oppsamlingsområder, beitehager, miniumsbeiter og reindriftsanlegg er tillagt Stor verdi. Fra planens vurderinger siteres følgende:

«Reindriften er avhengig av store arealer for å dekke behovet for ulike sesongbeiter og flyttleier mellom de ulike områdene. I tillegg er aktivitet i kalvingsland en utfordring som må adresseres i etablering av nye tiltak, ved for eksempel å redusere uønsket ferdsel og inngrep i kritiske områder. På bakgrunn av dette er kalvingsland og flyttleier særlig vektlagt i planen.»

NVE legger ut 3 søknader i samme område på en felles høring. På denne måte er det mulig for de ulike høringsspartene å se disse tiltakene i sammenheng. Dette samsvarer med de gjeldende forvaltningsprinsipper for norsk ressursforvaltningen. Disse prinsippene ble forsterket gjennom det nye lovverket som ble innført i 2009 med ny Lov om Naturmangfold og revidert Plan- og bygningslov, herunder ny Forskrift om konsekvensutredninger.

I tillegg til at forvaltningen skal være basert på kunnskap, er det vesentlig at sumvirkninger skal utgjøre en del av kunnskapsgrunnlaget og at føre var-prinsippet skal komme til anvendelse når kunnskapen er mangelfull eller når usikkerheten er stor.

I Stájjgo-Hábmer reinbeitedistrikt er det fra tidligere 4 store utbygginger og 3 kraftverk er under bygging. I tillegg er det gitt konsesjon for bygging av ytterligere 8 kraftverk. Når disse nye

søknadene nå skal vurderes er det påkrevet med en grundig vurdering av de samlede konsekvensene for reindrift før nye konsesjoner blir gitt. I den grad Forskrift om konsekvensutredninger ikke vil komme til anvendelse vil NVE kunne kreve nye konsesjonssøknader ytterligere utredet med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 23.

I tillegg er det vesentlig at nye tiltak ikke etableres i kalvingsland og i konflikt med reindriftens flyttleier. Dette Jf Reindriftslovens §22, og gjeldende forvaltningsprinsipper og overordnede planer.

Tennvasselva kraftverk:

Konsekvensutredning er gjennomført, men vurdering av sumvirkninger/samlet belastning for reindrift ikke gjennomført. Tiltaket vil ligge i områder for høstbeite og vårbeite 2, med vårbeite 1/kalvingsland i umiddelbar nærhet.

Reindriftsforvaltningen fraråder at det gis konsesjon til Tennvasselva kraftverk på grunn av manglende vurdering av sumvirkninger, og på grunn av tiltaket beliggenhet i reindriftens vårbeiteområder.

Dersom konsesjon mot fraråding blir gitt må det som avbøtende tiltak kreves at vannvei legges i tunell i stedet for rør i dagen og at anleggsveier holdes stengt for allmenn ferdsel.

Videre er det vesentlig at det stilles som konsesjonsvilkår hvordan tiltakshavers dialog med reinbeitedistriktet skal gjennomføres, og hvordan reindriften skal tas hensyn til både gjennom anleggsfasen og i den videre driften av kraftverket.

Svartvasselva kraftverk:

Konsekvensutredning for reindrift er ikke gjennomført. Herunder også vurdering av sumvirkninger/samlet belastning. Tiltaket ligger inne i kalvingsområde. Tiltaket ligger også i umiddelbar nærhet til flyttlei slik at midlertidig stenging av flyttlei under anleggstiden vil kunne bli aktuelt. Reindriftsforvaltningen innstiller til at innsigelse fremmes.

Hoffmannselva kraftverk:

Konsekvensutredning for reindrift er ikke gjennomført. Herunder også vurdering av sumvirkninger/samlet belastning. Tiltaket ligger inne i område for vår- og høstbeiter. Tiltaket vil resultere i stenging av flyttlei under anleggstiden, og permanent forringelse/mulig stenging av flyttleia i driftsfasen. Reindriftsforvaltningen innstiller til at innsigelse fremmes.

Forslag til vedtak:

Områdestyret i Nordland fraråder at det gis konsesjon til Tennvasselva kraftverk på grunn av manglende vurdering av sumvirkninger, og på grunn av tiltaket beliggenhet i reindriftens vårbeiteområder.

Dersom konsesjon mot fraråding blir gitt må det som avbøtende tiltak kreves at vannvei legges i tunell i stedet for rør i dagen og at anleggsveier holdes stengt for allmenn ferdsel.

Videre er det vesentlig at det stilles som konsesjonsvilkår hvordan tiltakshavers dialog med reinbeitedistriktet skal gjennomføres, og hvordan reindriften skal tas hensyn til både gjennom anleggsfasen og i den videre driften av kraftverket.

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Svartvasselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften, og at tiltaket vil bli lokalisert i kalvingsområde for rein. Tiltaket vil kunne medføre midlertidig stenging av flyttlei i anleggstiden.

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Hoffmannselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften. Videre vil tiltaket medføre stenging av flyttlei i anleggsfasen, og permanent forringelse/mulig stenging av flyttlei også i driftsfasen.

Saksprotokoll i Områdestyret for Nordland - 13.05.2013

Behandling:

Endringsforslag fra Betty Kappfjell:

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Tennvasselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften. Tiltaket er planlagt lokalisert i vår- og høstbeiteområde for rein som er tungt belastet med kraftutbygginger fra tidligere .

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Svartvasselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften, og at tiltaket vil bli lokalisert i kalvingsområde for rein. Tiltaket vil kunne medføre midlertidig stenging av flyttlei i anleggstiden.

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Hoffmannselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften. Videre vil tiltaket medføre stenging av flyttlei i anleggsfasen, og permanent forringelse/mulig stenging av flyttlei også i driftsfasen.

Endringsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Tennvasselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er

tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften. Tiltaket er planlagt lokalisert i vår- og høstbeiteområde for rein som er tungt belastet med kraftutbygginger fra tidligere .

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Svartvasselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften, og at tiltaket vil bli lokalisert i kalvingsområde for rein. Tiltaket vil kunne medføre midlertidig stenging av flyttlei i anleggstiden.

Med hjemmel i Lov om vassdrag og grunnvann § 24 og Plan- og bygningsloven § 5-4 fremmer Områdestyret i Nordland innsigelse til Hoffmannselva kraftverk. Begrunnelse er at tiltaket ikke er tilstrekkelig utredet når det gjelder konsekvenser og samlet belastning for reindriften. Videre vil tiltaket medføre stenging av flyttlei i anleggsfasen, og permanent forringelse/mulig stenging av flyttlei også i driftsfasen.